

De Nederlandse topsport

Een selectie uit de monitor Sport en corona –
De gevolgen van coronamaatregelen voor de sportsector

Redactie

Hugo van der Poel

Ine Pulles

Oplegger – De Nederlandse topsport

Dit document bevat het hoofdstuk ‘De Nederlandse topsport’ uit de monitor Sport en corona - De gevolgen van de coronamaatregelen voor de sportsector. Dit losse hoofdstuk is geschikt voor wie specifiek geïnteresseerd is in de gevolgen van de coronamaatregelen voor de Nederlandse topsport. Het hoofdstuk gaat in op de gevolgen voor de topsporters en hun begeleiding en de financiële gevolgen voor de topsport. Dit document is geen zelfstandige rapportage, maar een selectie uit de monitor Sport en corona, ter bevordering van de leesbaarheid en het gebruiksgemak.* De gehele rapportage is [hier](#) te vinden. De managementsamenvatting van het rapport is [hier](#) te vinden.

Achtergrond monitor Sport en corona

De monitor Sport en corona bundelt de tot en met juni 2020 beschikbare ‘coronaonderzoeken’ in de sportwereld. Met elkaar geven deze onderzoeken een beeld van de gevolgen van de coronamaatregelen voor het sport-, speel- en actief beweeggedrag, de organisatie en de financiering van de sport in Nederland. Daarbij gaat de aandacht uit naar sportverenigingen, sportondernemers, ongeorganiseerde sport, topsport, sportevenementen en de ondersteuningsstructuur (sportbonden, NOC*NSF).

De rapportage is uitgevoerd door het Mulier Instituut met steun van het ministerie van VWS en in samenwerking met een groot aantal partijen uit de sportsector. Deze rapportage is de eerste in een reeks monitorrapportages en één van de eerste activiteiten van het nieuw opgerichte kennisconsortium Sport en corona. In het kennisconsortium Sport en corona hebben het Mulier Instituut en Kenniscentrum Sport & Bewegen op verzoek van de uitvoeringsalliantie van het Nationaal Sportakkoord (ministerie van VWS, Vereniging Sport en Gemeenten en NOC*NSF) hun krachten gebundeld. Kenniscentrum Sport & Bewegen heeft het platform [Sportencorona](#) ontwikkeld om de beschikbare kennis, data en praktijkvoorbeelden te delen.

* De algemene bijlagen, waarnaar ook in dit hoofdstuk wordt verwezen, zijn te vinden in de totaalrapportage.

6. De Nederlandse topsport

Marit Dopheide, Agnes van Suijlekom en Lianne Balk

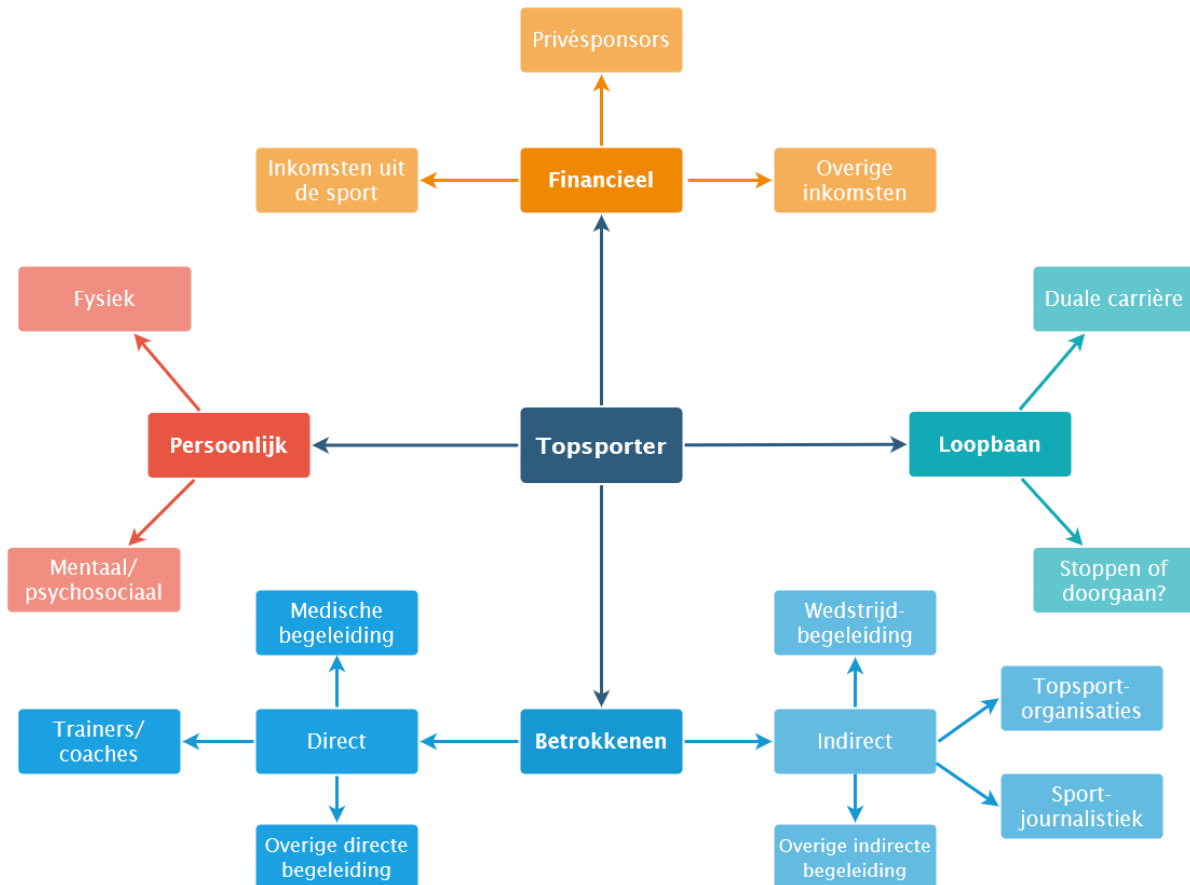
De getroffen maatregelen om verdere verspreiding van het coronavirus te voorkomen betekenden voor Nederlandse topsporters dat er gedurende minimaal zes weken niet of nauwelijks op gebruikelijke wijze kon worden getraind. In sommige gevallen liep dit zelfs op tot meerdere maanden (o.a. bij de contactsporten). Ook werden wereldwijd alle grote sportevenementen in het voorjaar en de zomer van 2020 (waaronder ook de Olympische en Paralympische zomerspelen van 2020 in Tokio) afgelast of verzet. In dit hoofdstuk worden de mogelijke gevolgen van de coronamaatregelen voor de Nederlandse topsportsector in kaart gebracht. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de effecten op de topsporter zelf en betrokken personen/partijen (paragraaf 6.1) en financiële gevolgen voor de Nederlandse topsportsector (paragraaf 6.2). In paragraaf 6.3 wordt beschreven hoe de gevolgen voor de topsport in de toekomst gemonitord gaan worden.

6.1 De topsporters en hun begeleiding

Om de gevolgen van de coronamaatregelen voor topsporters in kaart te brengen, is de berichtgeving over topsporters gevolgd (nieuwsberichten, interviews, podcasts, verslagen sportbonden) en zijn enkele interviews gehouden met topsporters uit verschillende sporten. Hier zijn vier categorieën gevolgen uit naar voren gekomen: financiële gevolgen (zie verder paragraaf 6.2); persoonlijke gevolgen voor de topsporter; gevolgen voor de loopbaan van de topsporter; en gevolgen voor personen die direct of indirect betrokken zijn bij de loopbaan van de topsporter. In figuur 6.1 zijn voor deze categorieën de verschillende aspecten weergegeven die (mogelijk) worden beïnvloed als gevolg van de coronacrisis.

Aan het slot van deze paragraaf worden de potentiële effecten voor de topsporter in internationaal perspectief geplaatst.

Figuur 6.1 Mogelijke gevolgen van de coronamaatregelen voor de topsporter en personen betrokken bij de topsporter

Persoonlijke gevolgen

Nagenoeg alle topsporters hebben hun training moeten aanpassen. Ondanks dat topsporters sinds 29 april 2020 weer voorzichtig met elkaar mogen trainen (met inachtneming van de RIVM-richtlijnen), zijn verschillende effecten van de coronamaatregelen nog aanwezig en bestaat er veel onduidelijkheid over wedstrijdsschema's.

Fysiek

Een groot deel van de topsporters heeft wekenlang thuis of in eigen omgeving getraind. In veel gevallen gebeurde dit alleen en zonder toezicht. Veel topsporters kregen vanuit hun Centrum voor Topsport en Onderwijs (CTO), Nationale Topsport Centrum (NTC) of eigen begeleidingsstaf trainingsprogramma's en/of materialen voor thuis en/of werden via online trainingssessies begeleid door (fitness)trainers. De trainingseffecten die hiermee worden bereikt zijn in veel gevallen niet vergelijkbaar met die onder normale omstandigheden, maar dit is uiteraard sterk afhankelijk van de beoefende sport.

Het is goed mogelijk dat sommige topsporters tijdens de coronacrisis worden blootgesteld aan een bepaald niveau van *detraining* (d.w.z. het gedeeltelijke of volledige verlies van door training veroorzaakte morfologische en fysiologische aanpassingen), als gevolg van onvoldoende en/of ongepaste trainingstimuli. Dergelijke veranderingen kunnen leiden tot verminderde prestaties en een verhoogd risico op blessures als bij herstart geen rekening wordt gehouden met een overgangperiode naar de

trainingsbelasting zoals deze voorheen was.¹ Daarnaast bestaat de mogelijkheid dat een sterke afname in trainingsfrequentie leidt tot een verlies van sporttechnische vaardigheden. Dit geldt met name voor sporten waarbij de techniek van groot belang is, zoals bij turnen of zwemmen.²

Indien een topsporter besmet raakt met het coronavirus kan de eventueel ontstane longschade mogelijk effect hebben op de carrière van de topsporter. Wanneer de longen onvolledig herstellen zal het zuurstofgehalte in het bloed dalen en de maximale zuurstofinname teruglopen, wat vooral voor duursporters grote gevolgen kan hebben. Longspecialist Eric Derom van het UZ in Gent indiceert in een interview met Sporza³: *Hoe fitter je voor de besmetting bent, hoe groter de kans op herstel.* Dit zou ervoor pleiten dat topsporters die besmet raken over het algemeen goed herstellen, maar de precieze gezondheidseffecten en de eventuele gevolgen voor de langere termijn zijn momenteel nog onbekend.

Mentaal en psychosociaal

Mentale factoren zoals zelfvertrouwen, motivatie, focus en angst zijn van grote invloed als het gaat om het leveren van sportprestaties op topniveau.⁴ De aangepaste trainingsomstandigheden als gevolg van de coronamaatregelen kunnen ervoor zorgen dat het leveren van topprestaties wordt bemoeilijkt. Ondanks dat veel topsporters inmiddels weer trainen zoals voor de coronamaatregelen, zijn er nagenoeg geen reguliere wedstrijden of toernooien gepland waardoor de sporter nog steeds onzekerheid kan ervaren. Deze onzekerheid kan het zelfvertrouwen beïnvloeden en een bepaald gevoel van angst veroorzaken. Bovendien heeft het grootste deel van de topsporters in de nabije toekomst geen wedstrijden gepland staan, wat nadelig kan zijn voor de motivatie en de focus van topsporters.

Het belang om topsporters in deze periode (extra) te ondersteunen op het gebied van mentale gezondheid wordt erkend. Zo organiseerde de NOC*NSF Atletencommissie digitale bijeenkomsten over mentaal welzijn voor geïnteresseerde topsporters. De volgende initiatieven werden reeds genomen door TeamNL

Prestatiegedrag:

- Het inzetten van extra experts voor (online) consultaties met betrekking tot corona en prestatiegedrag.
- Het formuleren van richtlijnen voor sporters en coaches over (a) het omgaan met de psychologische impact van corona, (b) een stappenplan voor prestatiegedrag in tijden van corona, (c) gedragsverandering bij de herstart van het trainingsprogramma.
- Het organiseren van een *webinar* voor coaches over motivatie.
- Het openstellen van de online toolbox 'Competenties prestatiegedrag' voor coaches en sporters.⁵

Er kunnen ook positieve bijkomstigheden ontstaan als gevolg van de coronacrisis. Zo geven sommige topsporters aan dat ze even uit de 'topsport-bubble' kunnen stappen, waardoor er meer tijd en ruimte is

¹ Sarto, F., Impellizzeri, F.M., Spörri, J., Porcelli, S., Olmo, J., Requena, B. & Franchi, M.V. (2020). [*Impact of potential physiological changes due to COVID-19 home confinement on athlete health protection in elite sports: A call for awareness in sports programming.*](#)

² Louman, R. (2015). *Taperen*. Amsterdam: ConTest.

³ <https://sporza.be/nl/2020/03/20/hoe-bedreigend-is-het-coronavirus-voor-topsporters~1584713585782/>.

⁴ McNamara, A., Button, A. & Collins, D. (2010). [*The role of psychological characteristics in facilitating the pathway to elite performance.*](#) *The Sport Psychologist*, 24 (1), 52-73.
Schuijers, R. (2004). *Mentale training in de sport*. Maarssen: Elsevier.

⁵ Wylleman, P. *Persoonlijke communicatie*, 6 juni 2020.

om over de toekomst na te denken. Daarnaast kunnen eventuele andere hobby's worden opgepakt, wat kan zorgen voor een bepaalde mate van rust.

Met de aangepaste trainingssituatie kunnen er veranderingen hebben plaatsgevonden in de interacties met de sociale omgeving in en buiten de topsport. Voor veel sporters zijn teamgenoten of trainingssparten een belangrijk onderdeel van hun sociale omgeving. Het niet samen kunnen trainen werd door sommige sporters als een groot gemis ervaren. Bovendien zou het de motivatie kunnen beïnvloeden wanneer (team-)sporters op zichzelf aangewezen zijn. Daartegenover staat dat er topsporters zijn die tijdens deze periode meer tijd door hebben kunnen brengen met hun naasten. Deze sociale steun kan belangrijk zijn bij het omgaan met tegenslag.⁶

Gevolgen voor loopbaan

De coronamaatregelen hebben ervoor gezorgd dat voor sommige topsporters het toekomstperspectief plotseling onzeker is geworden. Er bestaat in sommige gevallen onzekerheid over het wel of niet verlengen van contracten en zelfs over het wel of niet voortzetten van de topsportcarrière. Het wegvallen van topsportdoelen op de korte termijn kan ervoor zorgen dat topsporters nu de ruimte voelen om een studie op te pakken/te intensiveren of ervoor kiezen om, al dan niet noodgedwongen, (gedeeltelijk) te gaan werken.

Duale carrière

Ongeveer de helft van de topsporters met een NOC*NSF topsportstatus is fulltime topsporter. Dat niet meer topsporters kiezen voor een voltijdse topsportcarrière heeft vooral te maken met hun financiële positie en/of het toekomstperspectief.⁷ Sommige topsporters komen door de huidige (financiële) situatie voor de keuze te staan om hun topsportloopbaan te combineren met een maatschappelijke carrière. TeamNL@work, dat ondersteuning biedt bij de transitiefase naar een maatschappelijke carrière, ziet een toename in het aantal sporters dat bezig is met het maken van loopbaankeuzes. In de maanden maart en april 2020 zijn bij TeamNL@work aanzienlijk meer aanvragen binnen gekomen voor ondersteuning op het gebied van persoonlijke ontwikkeling en loopbaancoaching ten opzichte van vorig jaar.

Stoppen of doorgaan?

Door de onderbreking van het vaste wedstrijd- en trainingsritme ervaren sommige sporters een bepaalde mate van onzekerheid met betrekking tot het voortzetten van hun sportieve loopbaan. Zo verwoordt volleybalster Myrthe Schoot:

*Het was voor mij een extra stimulans om uit te zoeken wat ik vroeg of laat maatschappelijk bij kan dragen. Ik besloot dat deze tijd een mooie kans was om alles voor mijzelf op een rijtje te zetten. Wat wilde ik nou eigenlijk?*⁸

Daarnaast zijn er ook topsporters die zich hadden voorgenomen om hun topsportcarrière te beëindigen na de Olympische of Paralympische Spelen van 2020. Zij staan nu voor de keuze om al dan niet door te gaan. Naast het maken van deze afweging op eigen initiatief kunnen ook externe factoren, zoals aflopende

⁶ Howells, K., Sarfar, M. & Fletcher, D. (2017). [Can athletes benefit from difficulty? A systematic review of growth following adversity in competitive sport](https://doi.org/10.1016/bs.pbr.2017.06.002). *Progress in Brain Research*, 234, 117-159, DOI: <https://doi.org/10.1016/bs.pbr.2017.06.002>.

⁷ <https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/werk/>.

⁸ <https://teamnl.org/artikelen/2020/05/myrthe-schoot-deze-tijd-is-een-kans-om-te-werken-aan-later#>.

profcontracten of het wegvallen van (persoonlijke) sponsors, twijfels met zich meebrengen over het voortzetten van de carrière. Het is nog onduidelijk in hoeverre clubs de middelen hebben om (nieuwe) topsporters te voorzien van een contract tijdens én na de coronacrisis.

De huidige situatie kan ervoor zorgen dat topsporters gedwongen worden om na te denken over het verloop van hun topsportcarrière en de keuzes die ze daarin maken. Hierdoor kan deze periode leiden tot een bepaalde mate van bezinning en het ontstaan van nieuwe inzichten ten aanzien van de verdere (topsport)loopbaan.

Gevolgen voor betrokken personen en partijen

Een topsporter bereikt zijn of haar prestaties meestal niet alleen. Rondom de topsporter is vaak een netwerk aanwezig van betrokken personen die in meer of mindere mate bijdragen aan de prestatie, zoals coaches, medische begeleiding, voedingsdeskundigen, maar ook zaakwaarnemers en/of scheidsrechters. Wanneer de situatie van de topsporter verandert, kan dit ook gevolgen hebben voor deze betrokkenen.

Begeleidende staf

Een topsporter heeft vaak een team om zich heen dat bestaat uit personen met verschillende expertises. Topcoaches komen momenteel voor (nieuwe) uitdagingen te staan in de begeleiding van topsporters. De aanpassingen die zij onder meer in de trainingen en de seizoensplanning moeten doorvoeren vragen om een bepaalde mate van creativiteit en flexibiliteit.

Coaches en trainers die werkzaam zijn bij CTO's of NTC's zullen waarschijnlijk geen financiële gevolgen ondervinden door de coronacrisis aangezien de toegekende financiering door NOC*NSF doorloopt (zie ook paragraaf 6.2). In de commerciële topsport bestaat echter wel de kans dat coaches gevolgen zullen merken op financieel gebied. Zo werd begin mei door werkgeversorganisatie Federatie van Betaald Voetbal Organisaties (FBO), spelersvakbonden (VVCS en ProProf) en de vakvereniging Coaches Betaald Voetbal (CBV) een akkoord bereikt waardoor de bestbetaalde trainers (en voetballers) meer gekort zullen worden dan hun collega's met een lager salaris.⁹

De werkzaamheden van onder andere het medisch zorgpersoneel rondom de topsporter (bijv. fysiotherapeuten, masseurs, sportartsen) zijn enige tijd nagenoeg volledig stil komen te vallen. Deze werkzaamheden zijn eind april grotendeels weer gestart met inachtneming van de RIVM-richtlijnen. Hoe groot de financiële schade is voor het medische personeel in de topsport is mede afhankelijk van de aanstelling van de zorgprofessional en de mate waarin zij gebruik konden maken van de noodregelingen vanuit de overheid (bijlage 1, tabel B1.1).

Overige betrokkenen

Een diverse groep is op indirecte manier betrokken bij de topsport(ers), zoals scheidsrechters, medewerkers van topsportcentra en sportjournalisten/verslaggevers. Vooral deze laatste groep werkt veelal op freelance basis, waardoor zij in de afwezigheid van sportwedstrijden weinig tot geen werkzaamheden hebben. De gevolgen voor de overige betrokkenen in de topsport zijn afhankelijk van de mate waarin zij (exclusief) betrokken zijn bij topsport en van het type aanstelling. Gezien deze diversiteit zal bij vervolgonderzoek niet specifiek op deze groep worden ingegaan.

Internationaal perspectief

De striktheid van de getroffen coronamaatregelen (van complete tot 'intelligente' stillegging) verschilt erg per land. In de *Oxford COVID-19 Response Tracker* van de *University of Oxford* is per land naar alle

⁹ <https://nos.nl/artikel/2336282-top-van-de-knkv-wil-niet-achterblijven-en-levert-salaris-in.html>.

maatregelen en het testbeleid gekeken.¹⁰ Op basis van deze informatie is een striktheidsindex opgesteld. De striktheid van de maatregelen is uiteraard afhankelijk van de periode en wordt elke dag geactualiseerd. In de periode van de strengste maatregelen in Nederland (momentopname van 8 april 2020) was de Nederlandse index 80 (op een schaal van 0 tot 100, 100=strengste maatregelen). In vergelijking scoorden veel Europese landen in dezelfde periode hoger: België (81), Frankrijk (91), Spanje (85), Ierland (91) en Italië (92). Het Verenigd Koninkrijk scoort met 76 lager, net als Duitsland (73). Zweden, waar slechts minimale maatregelen golden, scoorde zelfs 44. Ook de Verenigde Staten (73) en Australië (73) scoorden lager dan Nederland.

Na de eerste versoepelingen in Nederland is te zien dat de striktheidsindex in Nederland is afgenomen (59, momentopname 26 juni 2020). Hoewel landen als de Verenigde Staten (69), het Verenigd Koninkrijk (73) en Frankrijk (66) bij deze momentopname hoger scoorden, is in veel omringende landen de index (aanzienlijk) lager dan in Nederland: Duitsland (55), België (50), Oostenrijk (43), Zwitserland (39) Italië (39) en Spanje (38).

De index laat grote verschillen in striktheid zien, waardoor er op het gebied van sport waarschijnlijk geen gelijk speelveld is tussen verschillende landen. Er was (en is) sprake van ongelijkheid in mogelijkheden om te trainen, maar het is lastig in te schatten in welke mate dit een effect heeft op de sportprestaties op langere termijn. De KNVB waarschuwt er voor dat het Nederlands betaald voetbal niet geïsoleerd moet worden binnen Europa, aangezien sommige landen (o.a. Duitsland, Engeland en Italië) al wel protocollen hebben om door te kunnen voetballen.¹¹

Naast de striktheid van de maatregelen is het aannemelijk dat ook de mate van ondersteuning (o.a. financieel, begeleiding) vanuit de overheid en nationale sportorganisaties (zoals NOC*NSF) een rol spelen in de uiteindelijke sportprestaties.

6.2 Financiële gevolgen voor de Nederlandse topsport

In Nederland kent de topsport verschillende organisatiestructuren, afhankelijk van het type sport. Sportbonden selecteren talentvolle sporters voor regionaal en nationaal aangestuurd topsportprogramma's, maar bij een (beperkt) aantal sporten vindt de topsport vooral binnen commerciële organisaties plaats. Bij deze commerciële topsportorganisaties (o.a. de betaald voetbal organisaties en de wiel- en schaatsploegen) hebben topsporters een contract bij een club of een team, waardoor zij als werknemer een salaris krijgen.

Topsporters die niet in dienst zijn van een commerciële topsportorganisatie kunnen inkomsten genereren vanuit de zogenoemde stipendiumregeling, persoonlijke sponsors en/of start- en prijzengelden. Er zijn in Nederland in het totaal ongeveer 800 topsporters met een topsportstatus van NOC*NSF (A, selectie, HP), waarvan degenen met een A- of HP-status een beroep kunnen doen op een stipendium. Daarnaast is er een onbekend aantal topsporters dat op het hoogste internationale niveau acteert zonder een stipendium en hun geld verdienen met start- en prijzengelden, sponsors of door activiteiten buiten de topsport, zoals een (parttime) baan of bijvoorbeeld door het geven van clinics en/of presentaties.¹²

De effecten van de coronamaatregelen op de financiële situatie van een topsporter zijn afhankelijk van de bron(nen) van inkomsten. Dat een deel van de sporters in de financiële problemen zit (of gaat komen) is

¹⁰ Hale, T., Webster, S., Petherick, A., Phillips, T. & Kira, B. (2020). *Oxford COVID-19 Government Response Tracker*. Oxford: Blavatnik School of Government, University of Oxford.

¹¹ <https://nos.nl/artikel/2331795-knwb-roept-hulp-overheid-in-vreest-dat-schade-oploopt-tot-400-miljoen.html>.

¹² <https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/werk/>.

duidelijk. NOC*NSF geeft aan dat binnen 8 weken na het invoeren van de coronamaatregelen 75 tot 100 topsporters hebben aangegeven dat zij in financiële moeilijkheden verkeren door inkomensverlies.¹³ In de atletiek geeft ruim een kwart van de topatleten aan dat zij dusdanig veel inkomensverlies hebben, dat zij zelf niet meer in hun levensonderhoud kunnen voorzien.¹⁴ Ook beachvolleyballers en tennissers (buiten de top 100), die veelal afhankelijk zijn van prijzengelden, geven in de media aan financiële zorgen te hebben.¹⁵

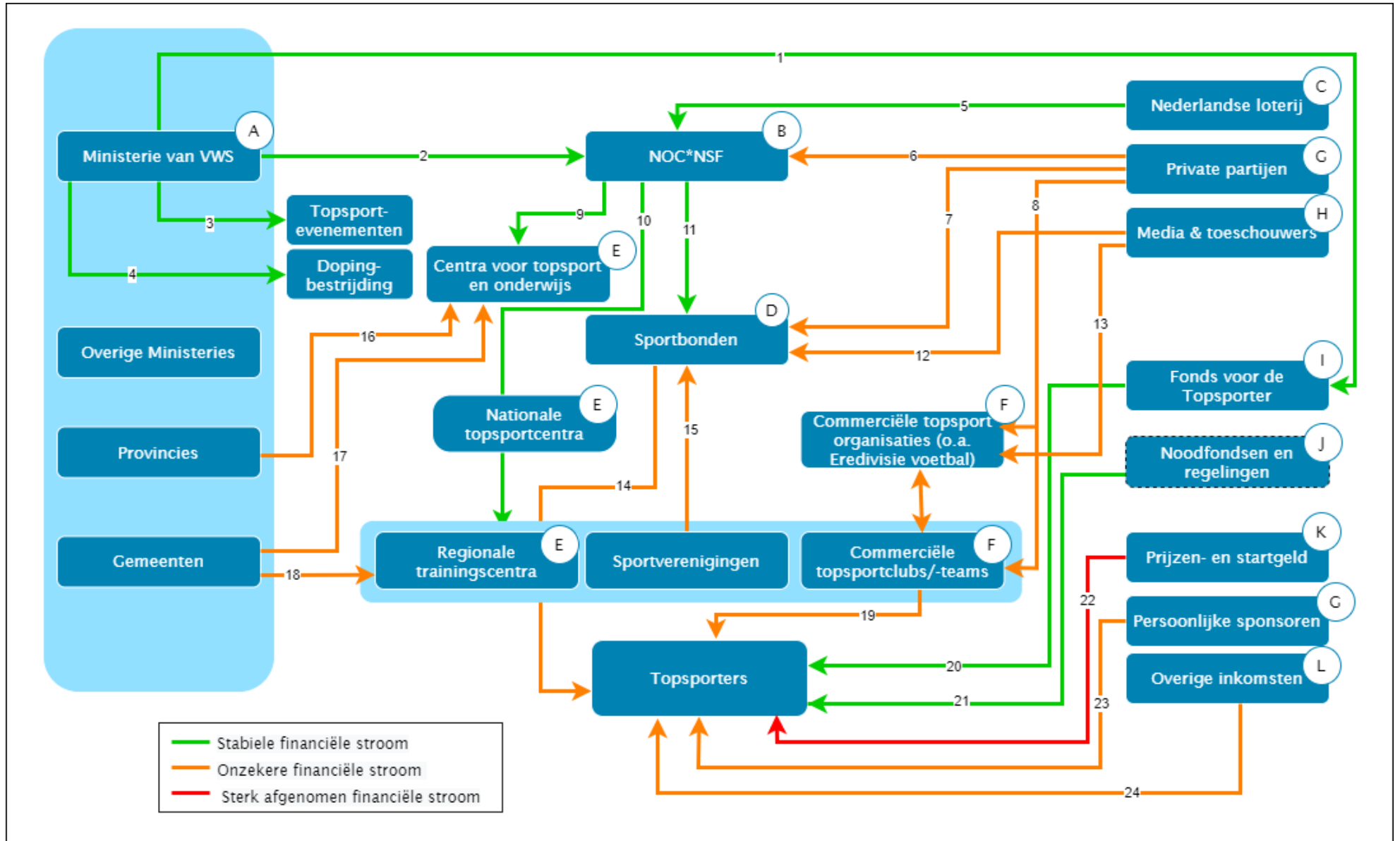
Om de financiële gevolgen van de coronamaatregelen voor de topsporter en de topsportsector in kaart te brengen is in figuur 6.2 de organisatiestructuur van de Nederlandse topsportsector weergegeven met de verschillende betrokken organisaties en financiële stromen. De (potentiële) effecten van de coronamaatregelen op deze financiële stromen zijn weergegeven door middel van kleur (rood, oranje en groen). De letters in het figuur (A-L) corresponderen met de toelichting op de betreffende organisaties. De bijbehorende genummerde financiële stromen zijn toegelicht in tabel B3.2 in bijlage 3.

¹³ <https://nos.nl/artikel/2335240-ondanks-financiele-steun-treft-coronacrisis-sporters-onder-toplaag.html>.

¹⁴ Atletencommissie Atletiekunie (2020).
https://twitter.com/AC_Atletiekunie/status/1263516163629289473.

¹⁵ <https://www.nu.nl/tennis/6053967/nederlandse-tennissers-in-geldproblemen-coronacrisis-bedreigt-carrieres.html>.

Figuur 6.2 Financiële stromen in de Nederlandse topsport en verwachte gevolgen coronamaatregelen (kleurindicatie)

Bron: deels gebaseerd op het [Brancherapport Sport KPMG \(2019\)](#)

A. Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport

Het topsportbeleid in Nederland focust op (potentieel) succesvolle takken van sport en topsporters om bij te dragen aan de doelstelling: meer medailles, met meer impact, in meer sporten. Om hieraan te kunnen voldoen worden er topsport- en talentenprogramma's uitgevoerd door NOC*NSF en de sportbonden. Het Ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (VWS) stelt in 2020 39,9 miljoen euro beschikbaar voor deze topsportprogramma's.¹⁶

Naast de topsportprogramma's stelt het ministerie van VWS 13,3 miljoen euro beschikbaar via het Fonds voor de Topsporter. Het Fonds voor de Topsporter verzorgt de maandelijkse financiële ondersteuning (stipendium) voor topsporters met een A- of HP-status van NOC*NSF, die niet voldoende eigen inkomsten genereren via premies, sponsors of anderszins.

Voor het organiseren van (aansprekende) topsportevenementen in Nederland stelt het ministerie van VWS een bedrag van 7,6 miljoen euro beschikbaar. Daarnaast wordt een bijdrage van 2,5 miljoen euro beschikbaar gesteld aan de Dopingautoriteit om het gebruik van doping tegen te gaan.¹⁶

Bovenstaande financiële stromen zullen niet of nauwelijks worden aangetast door de huidige coronacrisis. Wel is de vraag wat er gebeurt met de middelen die beschikbaar worden gesteld voor de topsportevenementen in Nederland, maar niet besteed kunnen worden door het uit- en/of afstellen van sportevenementen. Dit heeft ook mogelijk invloed op de inspirerende en verbindende waarde van topsport voor de samenleving, wat een belangrijk thema is in het zesde deelakkoord 'Topsport die inspireert' van het Nationaal Sportakkoord.

B. NOC*NSF

In 2020 financiert NOC*NSF 64 topsport-/opleidingsprogramma's van 36 verschillende sportbonden. De totale uitgaven aan topsport binnen NOC*NSF worden voor 2020 begroot op 65,8 miljoen euro.¹⁷ Naast de belangrijke financiële bijdragen vanuit het ministerie van VWS en de gelden vanuit de Nederlandse Loterij (zie punt C), genereert NOC*NSF inkomsten vanuit private partijen en overige inkomsten.

Private partners van NOC*NSF droegen 14 miljoen euro bij aan de gehele sport in 2018, waarbij private partners voornamelijk een bijdrage aan de Nederlandse topsport lijken te willen leveren.¹⁸ De overige inkomsten bestaan uit contributies van sportbonden en uit de exploitatie van NOC*NSF faciliteiten.¹⁸ Onbekend is welk aandeel hiervan naar de topsport vloeit.

Bovenstaande financiële stromen kunnen door de coronacrisis mogelijk deels worden beïnvloed. De gelden vanuit het ministerie van VWS zijn hierin stabiel en ook de Nederlandse Loterij heeft de samenwerking met NOC*NSF met een jaar verlengd (tot eind 2021) en daarbij de financiële bijdrage zelfs verhoogd.¹⁹ Het is onduidelijk wat voor invloed de coronacrisis gaat hebben op de gelden vanuit de overige inkomsten (o.a. van private partijen).

¹⁶ Ministerie van VWS (2020). [XVI Volksgezondheid, Welzijn en Sport Rijksbegroting 2020](#). Den Haag: Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn & Sport.

¹⁷ NOC*NSF (2020). [Notitie begroting 2020 en prognose 2019](#). Arnhem: Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie.

¹⁸ KPMG (2019). [Brancherapport Sport](#). Amstelveen: KPMG.

¹⁹ <https://nocnsf.nl/nieuws/2020/04/nederlandse-loterij-breidt-partnership-nocnsf-uit>.

C. Nederlandse Loterij

De Nederlandse Loterij is de naam achter zeven kansspelen: Staatsloterij, Lotto, Eurojackpot, Miljoenenspel, Lucky Day, Krasloten en TOTO. De Nederlandse Loterij financiert NOC*NSF met een afdracht van ruim 46 miljoen euro in 2019, waarvan 14,2 miljoen euro naar de topsport gaat.²⁰ Hoewel de inkomsten vanuit de TOTO, waar gegokt kan worden op wedstrijdresultaten, fors zijn teruggelopen²¹, heeft de Nederlandse Loterij onlangs aangegeven de samenwerking met NOC*NSF met een jaar te verlengen (tot eind 2021).²² Daarbij heeft de Nederlandse Loterij de financiële bijdrage zelfs kunnen verhogen, waardoor 1 miljoen euro naar het Coronanoodfonds Sport vloeit (zie bijlage 1, tabel B1.1).

D. Sportbonden

Het grootste gedeelte van de inkomsten van sportbonden komt voort uit bondsafdrachten.²³ Daarnaast bestaan de inkomsten hoofdzakelijk uit subsidies en sponsoring. De sportbonden (excl. KNVB en sportvissen) besteedden in 2016 gemiddeld 25% van de gelden aan topsport.

In 2013 heeft NOC*NSF een focusbeleid ingevoerd, waarbij besloten is om de financiële bijdragen voor de topsportprogramma's meer te richten op die sporten die de grootste kans hebben op internationaal succes en/of een grote maatschappelijke impact kennen. Hierdoor wordt bijna de helft (49,8%) van de financiële bijdragen van NOC*NSF aan de sportbonden aan de top acht succesvolste sporten²⁴ uitgekeerd.²⁵

De subsidiegelden zullen in de huidige situatie niet of nauwelijks veranderen. Wel kan het voorkomen dat sponsorcontracten met sportbonden worden beëindigd. Sportbonden kunnen in de huidige situatie namelijk geen sponsorevenementen organiseren. Als er met betrekking tot 'overmacht' niks is geregeld in de sponsorovereenkomst, kan een sponsor de overeenkomst ontbinden en eventueel dienen sponsorgelden deels of geheel te worden terugbetaald. Ook inkomsten door media en toeschouwers bij evenementen zullen in de komende tijd voor een groot deel wegvallen. Wat betreft de contributiegelden dienen verenigingen de jaarlijkse bondsafdracht te betalen. Indien de ledenaantallen en daarmee de contributies van verenigingen teruglopen heeft dit op termijn invloed op de bondsafdrachten. Hoewel het aannemelijk is dat bij sportbonden de inkomsten teruglopen, is het nog onduidelijk in hoeverre dat van invloed zal zijn op de bestedingen aan de topsport. Sportbonden in nood kunnen aanspraak maken op het Coronanoodfonds Sport (zie bijlage 1, tabel B1.1).

E. Centrale en regionale trainingscentra

Verspreid door Nederland bestaan er vijf Centra voor Topsport en Onderwijs (CTO) en twee Nationale TopsportCentra (NTC's). Binnen een CTO en NTC worden optimale randvoorwaarden gecreëerd voor de topsportprogramma's onder regie van de sportbonden. Naast de centrale trainingscentra bestaat er ook een regionale topsportinfrastructuur waarin gemeenten, bonden, verenigingen, scholen en andere (regionale) partijen samenwerken. Deze initiatieven zijn geclusterd binnen de zeven Regionale Topsport Organisaties (RTO's) en omvatten veelal meerdere, deels door NOC*NSF erkende, Regionale TrainingsCentra (RTC's).

²⁰ <https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/investeringen/>.

²¹ <https://www.ad.nl/offside/gokken-op-sportwedstrijden-het-kan-nog-wel~ac25f251/>.

²² <https://nocnsf.nl/nieuws/2020/04/nederlandse-loterij-breidt-partnership-nocnsf-uit>.

²³ Kusters, E., Brands, H., Hiemstra, A. & Kalkman, I. (2017). *Sportbonden monitor 2016: ontwikkeling van organisaties in de sport*. Arnhem: NOC*NSF.

²⁴ Hippische sport, hockey, judo, roeien, schaatsen, wielrennen, zeilen en zwemmen.

²⁵ KPMG (2019). *Brancherapport Sport*. Amstelveen: KPMG.

De CTO's en RTO's worden gefinancierd vanuit verschillende bronnen zoals het ministerie van VWS, NOC*NSF, provincies, gemeenten en het bedrijfsleven. Een duidelijk overzicht van deze financiële stromen naar de centrale en regionale trainingscentra ontbreekt nog.

F. Commerciële topsport

Bij de commerciële topsport (zoals voetbal, wegwielrennen en schaatsen) levert NOC*NSF geen of in mindere mate een financiële bijdrage. In deze sporten worden inkomsten (voornamelijk) gegenereerd uit mediarechten, sponsoring door private partijen en entreegelden van toeschouwers. De financiële stromen binnen de commerciële topsport verschillen sterk binnen en tussen de diverse sporten. Topsporters (en staf) van commerciële topsportclub-/teams hebben meestal een arbeidsovereenkomst met de sportploeg BV. Deze arbeidsovereenkomst kan niet zomaar worden beëindigd. In enkele gevallen zijn topsporters als ZZP'er werkzaam bij een commerciële ploeg op basis van een overeenkomst van opdracht. In dit geval kan de overeenkomst op elk moment door de opdrachtgever worden beëindigd, tenzij anders afgesproken.

Ten tijde van de coronacrisis kunnen commerciële ploegen het financieel lastig krijgen doordat inkomsten zoals sponsorgelden en entreegelden wegvallen. Als zij hierdoor hun werknemers niet meer kunnen betalen, kunnen zij mogelijk aanspraak maken op de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor Werkgelegenheid (NOW-regeling; zie bijlage 1, tabel B1.1). Als in een uiterst geval een commerciële ploeg failliet gaat, worden de arbeidsovereenkomsten opgezegd door de curator.

Betaald voetbal organisaties (Eredivisie en Keuken Kampioen Divisie)

Volgens de Boer et al. (2020) halen de voetbalclubs in de Eredivisie hun inkomsten hoofdzakelijk uit commercie (gemiddeld 54%), televisie (gemiddeld 20%) en ticketing (gemiddeld 19%).²⁶ Daarnaast kunnen clubs inkomsten genereren vanuit Europese competities. Meer dan de helft van de uitgaven van de clubs (gemiddeld 56%) gaat naar lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen. Bovenop de reguliere bedrijfsvoering vormen de opbrengsten uit transfers een grote inkomstenbron voor veel clubs. De voetbalclubs hebben geregeld een negatief saldo in hun reguliere bedrijfsvoering die ze compenseren of beperken met transfergelden.

Door de coronacrisis schat de KNVB een omzetsderving van 96 miljoen euro in het betaald voetbal voor het seizoen 2019/2020.²⁷ Hiervan is 82 miljoen euro geraamd voor de Eredivisie en 14 miljoen euro voor de Keuken Kampioen Divisie. Van de totale omzetsderving komt 34 miljoen euro voort uit het mislopen van wedstrijdbaten, 49 miljoen euro uit weggevallen sponsoring, 8,5 miljoen euro vanuit de horeca en 4,5 overige omzetsderving. In het onderzoek van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) wordt het inkomensverlies voor de Eredivisie voor seizoen 2019/2020 geschat op 24 miljoen euro.²⁸ Anders dan de KNVB gaat de HAN ervan uit dat de inkomsten uit commercie voor dit seizoen niet of nauwelijks zullen veranderen. Dit verklaart voor een groot deel het verschil in de verwachte inkomstenderving tussen de KNVB en de HAN. Volgens de KNVB wordt de omzetsderving voor het seizoen 2019/2020 opgevangen door

²⁶ Boer, W. de, Gulikers, J. & Rossum, B. van (2020). [Financiële gevolgen van de Coronacrisis voor de Eredivisie](#). Arnhem/Nijmegen: HAN University of Applied Sciences (HAN)/HAN Sports & Economics Research Centre (SERC).

²⁷ KNVB (2020). *Deltaplan, de toekomst van het Nederlands voetbal. Voetbal in tijden van Corona*. Zeist: Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.

²⁸ Zie Boer, W. de, Gulikers, J. & Rossum, B. van (2020). [Financiële gevolgen van de Coronacrisis voor de Eredivisie](#). Arnhem/Nijmegen: HAN University of Applied Sciences (HAN)/HAN Sports & Economics Research Centre (SERC).

eigen kostenbesparingen, loyale fans/sponsors, reserves en steunmaatregelen vanuit de overheid (waaronder de NOW-regeling).²⁹

Hoe groot de schade voor het seizoen 2020/2021 zal zijn, is mede afhankelijk van de mate waarin er kan worden gespeeld met publiek op de tribunes. In juni kwam de KNVB met een Deltaplan waarin een omzetsderving van 204 miljoen euro wordt verwacht indien de eerste seizoenshelft zonder publiek dient te worden gespeeld.³⁰ Als ook tijdens de tweede seizoenshelft niet zou kunnen worden gespeeld met publiek, zal de omzetsderving oplopen tot 331 miljoen euro in het betaald voetbal (53% van de normale omzet). Hiervan komt 289 miljoen euro voort uit de Eredivisie.

De HAN werkt twee scenario's uit: een heel Eredivisie seizoen zonder publiek en een half seizoen zonder publiek. De inkomsten lopen in de scenario's respectievelijk 45 procent en 23 procent terug, mede door ticketing en daaraan gerelateerde verkopen. Onder de aanname dat clubs de spelerssalaries met 25 procent weten terug te dringen zal de kostenbesparing uitkomen op respectievelijk 24 procent en 20 procent. De inkomstserving en kostenbesparing in acht nemend komt de HAN op een negatief operationeel resultaat voor seizoen 2020/2021 van 180 miljoen euro indien het hele seizoen zonder publiek gespeeld wordt. Bij een half seizoen zonder publiek komt dit op 108 miljoen euro uit.³¹ Waar normaal gesproken operationele verliezen (gedeeltelijk) gecompenseerd kunnen worden met transfergelden, is de verwachting dat deze inkomsten in de coronatijd terug zullen lopen. Inmiddels is duidelijk dat er vanaf 1 september met beperkt publiek mag worden gespeeld waardoor de inkomstserving naar verwachting lager zal uitpakken dan eerder gedacht.³²

Om het verlies aan inkomsten te compenseren heeft de KNVB met betrokken partijen een gezamenlijk plan opgesteld. Als onderdeel hiervan zijn door de sociale partners uit het betaald voetbal collectieve afspraken gemaakt over een salarisvermindering. Dit bedrag wordt op een totaal van ongeveer 35 miljoen euro per jaar geschat.³³ Inmiddels hebben meerdere Eredivisieclubs een akkoord bereikt over een tijdelijke salarisverlaging met de spelersgroep. Ook is er overeenstemming bereikt over een solidariteitsfonds, waarbij de Eredivisie, de KNVB en de clubs die komend seizoen Europees voetbal spelen (Ajax, PSV, Feyenoord, AZ en mogelijk Willem II) geld storten om andere noodlijdende clubs in het betaald voetbal te ondersteunen.³⁴ De totale omvang van dit solidariteitsfonds wordt geschat op 15 miljoen euro.

Naast de acties uit het betaald voetbal hoopt de sector op (maximaal) 140 miljoen euro steun vanuit Den Haag. Volgens de KNVB is dit bedrag afhankelijk van het wel of niet spelen met publiek. Een belangrijk onderdeel van deze overheidssteun is de NOW-regeling, waaruit een deel van het salaris van voetballers en ander personeel kan worden betaald. Daarnaast wordt er in het plan van de KNVB gepleit voor een overbruggingsuitkering voor clubs met financiële problemen, en een eventuele lening via de regeling Garantie Ondernemingsfinanciering.

²⁹ KNVB (2020). *Deltaplan, de toekomst van het Nederlands voetbal. Voetbal in tijden van Corona*. Zeist: Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.

³⁰ KNVB (2020). *Deltaplan, de toekomst van het Nederlands voetbal. Voetbal in tijden van Corona*. Zeist: Koninklijke Nederlandse Voetbalbond.

³¹ Boer, W. de, Gulikers, J. & Rossum, B. van (2020). *Financiële gevolgen van de Coronacrisis voor de Eredivisie*. Arnhem/Nijmegen: HAN University of Applied Sciences (HAN)/HAN Sports & Economics Research Centre (SERC).

³² <https://nos.nl/artikel/2338402-kabinet-publiek-op-anderhalve-meter-bij-voetbalwedstrijden.html>

³³ <https://nos.nl/artikel/2333542-directie-technische-staf-en-spelers-van-ajax-gaan-salaris-inleveren.html>.

³⁴ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/06/02/het-profvoetbal-zoekt-hulp-in-den-haag-a4001520>.

G. Private partijen

Naast de inkomsten uit een stipendium of een contract bij een commerciële ploeg kunnen topsporters beschikken over persoonlijke sponsors. Ruim een vijfde van alle topsporters vult zijn of haar inkomen aan met sponsorgelden.³⁵ In hoeverre de coronacrisis van invloed is op deze sponsorgelden is afhankelijk van de mate waarin een sponsor zelf negatieve economische gevolgen van de coronacrisis ondervindt. Sectoren die het momenteel zwaar te verduren hebben zijn onder andere de luchtvaartindustrie, hotelketens, leisurebedrijven, de horeca en uitzendbureaus. Overigens blijkt uit een recent Europees onderzoek dat er over het algemeen wel vertrouwen blijft in het lange termijn welzijn van de sponsorindustrie, ondanks de huidige crisis.³⁶

H. Media & toeschouwers

De financiële gevolgen van het wegvallen van inkomsten door media en toeschouwers staan beschreven in hoofdstuk 7 Evenementen.

I. Fonds voor de topsporter - stipendiumregeling

Topsporters ouder dan 18 jaar met een A- of HP-status (N=528)³⁷ kunnen bij het Fonds van de Topsporter aanspraak maken op de stipendiumregeling. Het stipendium is een maandelijkse financiële ondersteuning voor topsporters die geen of onvoldoende inkomen hebben om in hun levensonderhoud te voorzien. De hoogte van het stipendium is leeftijdsafhankelijk en kan oplopen tot een bedrag van 2.500 euro bruto per maand. Het stipendium wordt uitbetaald als voorschot en jaarlijks getoetst aan de hand van de inkomensgrens (maximum jaarstipendium + €10.000). Deze voorziening wordt gefinancierd door het ministerie van VWS en uitgevoerd door het Fonds voor de Topsporter. Voor 2020 stelt het ministerie van VWS hier een bedrag van 13,3 miljoen euro voor beschikbaar.

Topsporters met een selectiestatus kunnen geen gebruik maken van de stipendiumregeling maar wel van een kostenvergoedingsregeling via het Fonds voor de Topsporter. Deze regeling vergoedt de reis- en verblijfkosten van topsporters (A- en HP-status maximaal €200 per maand en selectiestatus €300 per maand). Uit een onderzoek van de Atletencommissie van de Atletiekunie blijkt dat atleten met een selectiestatus momenteel hard geraakt worden door de coronacrisis, bijna de helft van deze atleten (47%) verdient momenteel te weinig om te kunnen voorzien in hun levensonderhoud.³⁸

Topsporters die gedurende de coronacrisis meetmomenten missen, kunnen (op verzoek van de sportbond) hun NOC*NSF topsportstatus verlengd krijgen (voorlopig tot 30 september 2020).³⁹ Dit houdt in dat deze topsporters de mogelijkheid tot het verkrijgen van een stipendium (A- en HP-status) behouden. Op korte termijn wordt de balans opgemaakt en gekeken of er weer sportevenementen op de planning staan om aan de prestatie-eisen te kunnen voldoen. Op basis hiervan zullen er afspraken worden gemaakt over de verlenging of toekenning van statussen na 30 september 2020. Als de internationale competitie na september nog stil ligt, zullen Nederlandse topsporters in principe hun status niet kwijtraken. Wel kan een

³⁵ <https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/werk/>.

³⁶ Sponsorreport (2020) *Sponsorship industrie is gezond*. Groningen: Sponsorreport.

³⁷ <https://topsportklimaatmeting.sites.uu.nl/>.

³⁸ Atletencommissie Atletiekunie (2020), https://twitter.com/AC_Atletiekunie/status/1263516163629289473.

³⁹ <https://teamnl.org/topsport/topsportstatus-na-wegvallen-meetmoment>.

bond hier een uitzondering op maken door binnen een team of ploeg de selectie en hiermee ook de toekenning van statussen te wijzigen.

J. Noodfondsen/regelingen

Door het mislopen van inkomsten kan een deel van de Nederlandse topsporters een beroep doen op de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo, bijlage 1, tabel B1.1). Voor de topsporters is een uitzondering gemaakt op de regeling. Verdiensten uit het buitenland (startprijzen- en sponsorgelden) mogen namelijk ook worden opgegeven als inkomstenderving. Belangrijk is dat de Tozo-regeling moet worden gezien als een financieel vangnet voor levensonderhoud. Topsporters die een stipendium ontvangen zullen hierdoor niet of nauwelijks in aanmerking komen voor de regeling.

Er is een groep topsporters die tussen wal en schip valt. NOC*NSF waarschuwde hiervoor in een *position paper* richting de woordvoerders Sport van alle politieke partijen in de Tweede Kamer.⁴⁰ Een groot deel van de topsporters beschikt namelijk niet over een inschrijving bij de Kamer van Koophandel (KvK), die nodig is voor de aanspraak op de Tozo-regeling. NOC*NSF geeft aan dat samen met NL Sporter naar een oplossing is gezocht voor deze groep topsporters en dat zij mogelijk binnenkort een aanvraag kunnen doen voor financiële steun.^{41,42} Om in aanmerking te komen voor deze tijdelijke regeling moeten de topsporters een selectiestatus hebben, deel uitmaken van een NOC*NSF gefinancierd programma en/of fulltime topsport bedrijven in een erkende topsportdiscipline. Deze topsporters moeten kunnen aantonen dat zij inkomstenverlies uit de sport hebben en dienen te worden voorgedragen door de desbetreffende bond. Zij kunnen dan vervolgens een tijdelijke aanvulling op hun inkomen krijgen tot het minimumloon.

Naast deze tijdelijke regeling heeft NOC*NSF een tegemoetkoming geïntroduceerd voor talentvolle sporters (t/m 21 jaar) die op of via het CTO woonruimte huren en waarbij de ouders financiële problemen ondervinden door de coronacrisis.⁴³ In dat geval kan er aanspraak worden gemaakt op een eenmalige financiële tegemoetkoming in de verblijfskosten met een richtbedrag van maximaal 1.000 euro per sporter.

Naast de noodmaatregelen vanuit de overheid zijn noodfondsen beschikbaar gesteld in de (internationale) topsport. De volleybalbond Fédération Internationale de Volleyball (FIVB) lanceerde een noodfonds voor zwaar gedupeerde volleyballers. In het internationale tennis is het zogenaamde *Player Relief Programme* opgericht, waar voorlopig 6 miljoen dollar bij elkaar is gebracht. Naar waarschijnlijkheid kunnen vooral spelers die buiten de top honderd staan hier gebruik van maken. Zwemmers die aangesloten zijn bij de *International Swimming League* (ISL) kunnen vanaf september tot de Olympische Spelen (juli 2021) gebruik maken van een solidariteitsprogramma waarbij ze maandelijks minimaal 1.500 dollar kunnen ontvangen. De internationale atletiekfederatie heeft een fonds van 500.000 dollar beschikbaar gesteld voor professionele atleten die momenteel in financiële moeilijkheden verkeren door het mislopen van start- en prijzengelden. Dit zijn slechts enkele voorbeelden voor noodfondsen vanuit de topsport. Regelmatig komen nieuwe initiatieven naar buiten. Wat betreft de Nederlandse topsporters wordt verwacht dat vooral de absolute top aanspraak zal kunnen maken op dit soort internationale initiatieven.

⁴⁰ NOC*NSF (2020). [Position-paper-NOCNSF-coronamaatregelen-20-mei](#). Arnhem: Nederlands Olympisch Comité*Nederlandse Sport Federatie.

⁴¹ <https://nocnsf.nl/nieuws/2020/05/tijdelijke-regeling-voor-topsporters-met-financiële-problemen-vanwege-corona>.

⁴² <https://krant.parool.nl/titles/hetparool/8317/publications/957/articles/1144626/16/2>.

⁴³ <https://nocnsf.nl/nieuws/2020/04/eenmalige-tegemoetkoming-cto-verblijfshuurkosten-bij-financiële-problemen-corona>.

K. Prijzen- en startgelden

Het is erg afhankelijk van de tak van sport, het type wedstrijd/evenement en het prestatieniveau van de topsporter of diegene prijzen- en/of startgelden ontvangt. De hoogte van deze bedragen is erg uiteenlopend. Het is wel duidelijk dat in de huidige situatie deze bronnen van inkomsten geheel zijn weggevallen. Beachvolleybalster van Iersel beschreef in een interview haar situatie als volgt:

We zijn voor het inkomen echt afhankelijk van toernooien en het prijzengeld, als toernooien wegvallen, valt voor ons een jaarinkomen weg. - Van Iersel (beachvolleybal) ⁴⁴

L. Overige flexibele inkomsten

Naast bovenstaande inkomstenbronnen kan een topsporter inkomsten verkrijgen uit activiteiten zoals clinics en/of presentaties. Gedurende de coronamaatregelen zijn dit soort inkomsten lastig te realiseren. In het geval van versoepeling, waarbij sportclinics en bijeenkomsten weer mogelijk zijn, kan de sporter weer gebruik maken van deze bron van inkomsten.

6.3 Virtualisering van de topsport en monitoring

Innovaties binnen de topsport

De afwezigheid van fysieke sportevenementen zorgt voor een versnelde ontwikkeling van virtuele sportwedstrijden. In het wielrennen werd al langer gebruik gemaakt van online koersen, maar een virtuele Ronde van Vlaanderen krijgt door de huidige situatie relatief veel media aandacht. Bij het virtueel wielrennen rijden de renners thuis op een rollerbank en is het parcours digitaal nagemaakt. De getrapte wattages bepalen uiteindelijk de winnaar. Naast wielrennen is er ook een virtuele Formule-1 Grand Prix van Vietnam gereden en heeft Kiki Bertens haar titel kunnen verdedigen bij het virtuele Madrid Open. De virtuele sportwedstrijden zijn populair bij het publiek, maar kunnen in sommige gevallen ook topsporters helpen om in de afwezigheid van wedstrijden de motivatie te behouden door het creëren van tussentijdse doelen. De potentiële rol van virtuele wedstrijden verschilt echter sterk per sport en zal in de komende tijd afhangen van nieuwe ontwikkelingen.

Monitoring gevolgen voor de topsport

De gevolgen van de coronamaatregelen voor topsporters zijn van veel factoren afhankelijk. Op korte termijn zal NOC*NSF in samenwerking met de sportbonden in kaart brengen hoeveel sporters financiële ondersteuning nodig hebben. Deze bevindingen zullen in de volgende versie van de monitor Sport en corona worden gerapporteerd. Op langere termijn bestaat de mogelijkheid om, in samenwerking met NOC*NSF, door middel van vragenlijsten dieper in te gaan op de situatie van de sporter en de gevolgen van de coronamaatregelen op het gebied van financiën, loopbaan/carrièreperspectief en persoonlijke factoren.

De gevolgen voor de financiële situatie in de Nederlandse topsportsector zijn in veel gevallen nog onduidelijk. Een centrale rol is weggelegd voor de sportbonden. Vanuit NOC*NSF worden er op korte termijn gesprekken gevoerd met technisch directeuren van de verschillende sportbonden om de financiële impact van de coronacrisis op de lopende begroting van 2020 en de concept begrotingen van 2021 in kaart te brengen. Het Mulier Instituut zal de resultaten hiervan rapporteren in een volgende versie van de monitor Sport en corona.

⁴⁴ <https://www.rtlz.nl/life/personal-finance/artikel/5085161/topsporters-inkomen-sponsoring-kwijt-door-corona-competitie>.

Talenten worden vaak geselecteerd voor regionaal en nationaal aangestuurde topsportprogramma's. Het Mulier Instituut zal met NOC*NSF afstemmen op welke manier in de invloed van de coronamaatregelen op de huidige talent- en topsportprogramma's bij CTO's en RTO's in kaart gebracht kan worden. Dit heeft als doel om in te kunnen schatten of er een verhoogd risico bestaat op het 'verliezen' van talent. Tot slot zal Mulier Instituut onderzoek doen naar de maatschappelijke impact van de topsport in coronatijd, waarbij ook zal worden ingegaan op de positieve initiatieven die vanuit de topsport zijn ontstaan ten tijde van corona.

